

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
79 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2019

Наукове видання

Збірник тез доповідей 79 наукової конференції викладачів академії
16 – 19 квітня 2019 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 9 від 02.04.2019 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Жигунов Д.О., д.т.н., доцент

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.

Косой Б.В., д.т.н., професор

Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор

Осипова Л.А., д-р техн. наук, доцент

Павлов О.І., д.е.н., професор

Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент

Станкевич Г.М., д.т.н., професор,

Савенко І.І., д.е.н., професор,

Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор

Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,

Ткаченко О.Б., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор,

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор

– ринкових структур і охоплює всі аспекти ринку будь-яких товарів, які впливають на поведінку і діяльність підприємств (кількість підприємств на ринку, технологію виробництва, типи товарів, які продаються та ін.).

В науковій літературі, присвяченій розгляду економічних проблем, значну увагу приділено питанням забезпечення конкурентоздатності підприємства. Незважаючи на це, й досі не має єдиного погляду щодо визначення конкурентоздатності підприємства. Так, наприклад, у матеріалах Міжнародної організації «Європейський форум з проблем управління» конкурентоздатність підприємства та товарів ототожнюються. Фатхутдінов Р.А., в свою чергу, розглядає конкурентоспроможність як характеристику якогось об'єкту, в ролі якого може виступати як продукція, так і підприємство. Інші автори присвятили свої публікації дослідженню конкурентоздатності на різних рівнях: від товару до країни. Крім того, багато вчених займаються проблемою стратегічного управління та планування, з метою забезпечення конкурентоздатності підприємства (М. Портер, Ф. Котлер, Л. Шевченко, А.Ю. Юданов, І. Ансофф та ін.). Слід відмітити, що деякі науковці займаються дослідженням як конкурентоздатності так і конкурентостійкості підприємства.

Узагальнюючи вище наведене можна запропонувати таке визначення конкурентоздатності:

Конкурентоздатність підприємств харчової промисловості – це здатність здійснювати прибуткову господарську діяльність в умовах конкуренції на ринках збуту, виробляючи екологічно-безпечну продукцію, не порушуючи рівноваги з біосферою, яка б задовольняла потреби населення, а також принесла економічну вигоду, тобто вміння покращувати свою ділову репутацію, поєднуючи інтереси суспільства та споживачів, дбаючи про їхнє здоров'я.

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

ВПЛИВ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ

Ткачук Т.І., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Чимало вітчизняних науковців переймалися пошуком шляхів покращення продовольчого забезпечення населення України, підвищенням ефективності аграрного сектору економіки. В той же час більшість публікацій з питань використання ГМО торкаються в основному наслідків для екологічних, медичних, біологічних, соціально-гуманітарних аспектів. Недостатньо ще досліджується вплив використання генномодифікованих продуктів на продовольчу безпеку.

Продовольча безпека держави є важливою складовою соціально-економічної безпеки. У цьому плані задоволення потреб людини у повноцінному харчуванні має стати стратегічною метою продовольчої політики. Одним з проблемних питань у формуванні механізмів розвитку екологічно безпечного довкілля є поширення генетично модифікованих організмів (ГМО).

Держава повинна забезпечити населення повноцінною їжею для підтримання здорового способу життя, розширеного відтворення робочої сили та розвитку людської особистості. Саме в цьому контексті ми спробуємо з'ясувати – наскільки використання генномодифікованої продукції сприяє чи, навпаки, ускладнює забезпечення продовольчої безпеки. Якщо взяти три найголовніші аспекти продовольчої безпеки, а саме:

- фізичну доступність продовольства;
- економічну доступність;

— якість та повноцінність харчування.

Використання ГМО найбільшим чинником впливає на третій аспект, але не тільки, виправданням його запровадження було якраз сподівання на збільшення виробництва сільськогосподарської продукції в умовах голоду та недоїдання. За допомогою ГМО збільшувалась врожайність сільськогосподарських культур, зменшувалися їх втрати та псування при транспортуванні та зберіганні. Це мало підвищити фізичну доступність продовольства. В свою чергу, збільшення врожайності та зменшення втрат, так само як і скорочення фінансових і трудових витрат, внаслідок більшої опірності шкідникам і хворобам, мали сприяти зменшенню собівартості, а отже і цін, зробивши харчові продукти більш доступними економічно.

Створення і використання генетично модифікованих продуктів стало тенденцією розвитку аграрних та харчових технологій. Сам процес використання ГМО та доцільність їх створення, як відомо, є об'єктом гарячих дискусій. Є, як прибічники ГМО, які вважають генну інженерію сучасним та чудодійним способом остаточного подолання продовольчої проблеми, від якої потерпало людство на усіх етапах свого існування, так і ті, хто вважає ГМО знаряддям знищення людської цивілізації в такому вигляді, як вона проіснувала вже декілька тисячоліть. Причому перші звинувачують других у ретроградстві, у гальмуванні розвитку науки та техніки, а другі – вказують на суперечливі наслідки науково-технічного прогресу, на необхідність гармонізації між технологічним, технократичним та соціально-економічним боком розвитку науки і технології.

На наш погляд, досить небезпечним явищем є скорочення кількісного та якісного складу рослинного та тваринного світу, особливо дикорослого. Хоча і серед культурних рослин спостерігається скорочення сортименту, зокрема овочів, що ми можемо спостерігати як пересічні споживачі.

Вчені – біологи, екологи б'ють на сполох, адже скорочується біологічне різноманіття. На протязі тисячоліть саме природний дикоростучий матеріал був джерелом та скарбницею для виведення нових сортів рослин. Їх різноманіття – це надбання і спадок людства. Ще у першій третині ХХ століття академік М.І. Вавілов зібрав у наукових експедиціях по всьому світу зразки дикорослих культур, які були пращурами багатьох культурних рослин. Банк цього дикорослого насіння, як основа подальшої селекції, науковці Ленінграду, потерпаючи від голоду, зберегли під час блокади. А от зараз відбувається знищення сотень видів дикорослих рослин.

Посилення монокультурності в аграрному секторі, коли усе більші площі займаються під обмежену кількість генномодифікованих рослин, зменшує харчову базу населення, веде до збіднення раціону, погіршення фізичної та економічної доступності продовольства. Незважаючи на зростання врожайності, людство все ще не вирішило проблему голоду та недоїдання. І головна причина цього – це те, що генні технології опинилися в руках монополій, які використовують розвиток новітніх технологій на свою користь. Так, компанія Монсанто фактично монополізувала ринок насіння, поглинувши більше півсотні інших компаній, активно скуповує та реєструє патенти, отримує доходи не тільки від продажу ГМ насіння, а й від препаратів боротьби зі шкідниками.

Саме фірми – монополісти диктують ціни. За даними Центру продовольчої безпеки США за 1995-2011 рр., вартість вирощування кукурудзи зросла на 205 %, сої – більше ніж на 300 %, а бавовни – більше ніж на 500 %. Залежність сільгоспвиробників від закордонного постачальника насіння, засобів боротьби зі шкідниками, техніки – це пряма загроза продовольчій незалежності та продовольчій безпеці держави.

Також це веде до банкрутства національних сільгоспвиробників, які не можуть відшкодовувати такі витрати. Внаслідок концентрації виробництва у великих господарствах, залежності від закордонних постачань, зростають ціни на сільськогосподарську сировину та харчові продукти, зменшується рівень доходів населення, а це негативно позначається на продовольчій безпеці.

ГМО зробили своєрідне коло – розпочиналося їх створення з метою знищення людських ресурсів супротивника при збереженні ресурсно-виробничого потенціалу, потім – намагання використати у мирних, гуманних цілях для вирішення глобальної продовольчої проблеми. І от – коло замкнулося – ГМО можуть, і вже використовуються, як новий вид біологічної зброї. Вже одне це може перекреслити всі аргументи тих, хто вважає безпечним вживання в їжу продукції, яка містить ГМ компоненти.

Будь-яке наукове відкриття може бути використано, як на благо, так і на шкоду людству. Все залежить від того, у чії руки воно попаде. Образно кажучи, ніж може бути інструментом у руках кухаря, який створює шедеври кулінарії, а може бути знаряддям вбивства у руках злочинця. Так само і ГМО. В умовах ринкової економічної системи вони можуть бути використанні лише з метою отримання прибутків, на догоду яким приносяться у жертву довкілля, здоров'я людини і майбутнє цивілізації. Можливо людство ще не готове гідно сприймати такі відкриття. Недаремно, як кажуть, деякі вчені у минулому, зокрема, Н.Тесла, знищували або зашифровували свої винаходи, розуміючи, до яких руйнівних наслідків може призвести їх використання.

СПОСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ ЗБИТКУ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ

Руммо В.В., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Кадрова безпека, перш за все, спрямована на роботу з персоналом, з співробітниками компанії, на встановлення етичних і трудових норм, що захищають інтереси компанії.

Основний метод для мінімізації – це правильна та ефективна оцінка благонадійності персоналу. У кожній роботі необхідно дотримуватися встановлених регламентів – проводити всебічний аналіз відповідності кваліфікації працівника, його морального та етичного стану, прищеплення лояльності до підприємства в цілому.

Слід дбати про створення і підтримки оптимально позитивного соціально-психологічного клімату в колективі в цілому, створення корпоративної культури, соціальної політики.

Також в поле контролю необхідно тримати людей схильних до залученню з боку конкуруючих організацій (в силу моральних якостей і займаної посади) – системні адміністратори, секретарі, помічники керівників, люди, які мають доступ до комерційних таємниць, до конфіденційної інформації або при виникненні потреби можуть дізнатися необхідні дані.

Перш за все, схильні до залученню посадові особи, які мають доступ (особливо необмежений) до активів компанії, до фінансової та бухгалтерської документації, до закритої інформації, внутрішніх ресурсів.

Перелік таких посад великий, тому він повинен бути складений на кожному підприємстві, які піклуються про свою безпеку. Питання кадрової безпеки полягає в безпосередній оцінці працівників, наскільки вони за своїми морально-етичним нормам стійкі або схильні до залучення. Тому низька стійкість і моральна готовність веде до негативній поведінці на діяльність компанії в цілому і на локальному рівні. Співробітникам кадрової служби не варто цього забувати, оскільки саме вони і бути первинним ініціатором перевірки співробітників. Тому необхідно створити анкету, обов'язкову при працевлаштуванні в компанію. Також варто створити мережу агентів серед співробітників, які співпрацюють на безоплатній основі:

- створення мережі інформаторів або добровільних помічників серед персоналу;
- визначення мотивації вчинення протиправних дій з боку співробітників;

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Корсікова Н.М.	358
ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ РИНКУ КОШЕРНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
Дроздова В.А.	360
ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ-ВИРОБНИКІВ СОКІВ ТА СОКОВМІСНИХ НАПОЇВ	
Дьяченко Ю.В., Коренман Є.М.	362
РОЗВИТОК МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бахчиванжи Л.А., Євтушок О.В., Значек Р.Р.	364
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Мужайло В.Д., Кривоногова І.Г.	366
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ	
Ніколюк О.В., Левчук Ю.С.	368

СЕКЦІЯ «ОБЛІК І АУДИТ»

ОЦІНКА ПЕРСИСТЕНТНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: АКТУАЛЬНИЙ АСПЕКТ	
Купріна Н.М.	370
РОЛЬ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В ОЦІНЦІ БІЗНЕСУ ПІДПРИЄМСТВА	
Ступницька Т.М., Антонюк О.П.	372
СТАТИСТИЧНИЙ ОБЛІК ВИТРАТ ПРАЦІ	
Ощепков О.П.	374
ФОРМИ ТА МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
Євтушевська О.О.	375
ДЕПОЗИТНИЙ РИНОК УКРАЇНИ ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	
Тарасова О.В.	377
ЯКІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	
Скляр Л.Б.	379
СИСТЕМА КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПРОМИСЛОВОЇ ГАЛУЗІ	
Мельник Ю.М., Головаченко Л.М.	381
АНАЛІЗ СУТНОСТІ ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
Баранюк Х.О.	383
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РИНКОВИХ УМОВАХ	
Маркова Т.Д., Пчелянська Г.Б.	385
БАГАТОГРАННІСТЬ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОНКУРЕНЦІЯ» ТА «КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ»	
Іванченкова Л.В., Стасюкова К.В.	387

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

ВПЛИВ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ	
Ткачук Т.І.	388
СПОСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ ЗБИТКУ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ	
Руммо В.В.	390
ТЕНДЕНЦІЇ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	
Криницька О.О.	392
ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА»: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	
Шишлюк В.Р., Заболотна О.С.	394

СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР УКРАЇНИ ТА ЙОГО ОБУМОВЛЕНІСТЬ	
Соловей А.О., Кананихіна О.М., Ботіка Т.С.	396
РОЗУМІННЯ КОНЦЕПЦІЇ «СОЦІАЛЬНЕ» В СУСПІЛЬНИХ НАУКАХ	
Іванов Є.В., Мордовець М.В.	397
КОМАНДА І ОРГАНІЗАЦІЯ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ	
Черкаський А.В.	398